

Arne Viste
Marknesringen 2
4052 RØYNEBERG

Sola, 08.02.2014

Justisdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

SØKSMÅLSVARSEL

Jeg viser til tidligere korrespondanse, deres ref. 10/9539-DHA, og ønsker informere om at jeg ikke anser deres svar for å være tilstrekkelig til å la saken ligge. Jeg ønsker derfor bringe saken inn for domstolene, slik at riktige instans for slike uenigheter kan ta en avgjørelse.

Ved å opprette sak vil jeg be domstolene avgjøre om myndighetene har anledning å forby arbeidsdyktige mennesker som er bosatt i Norge muligheten til lønnet arbeide. Grunnlovens paragraf 110 mener jeg er tydelig på at myndighetene ikke har anledning til det!

Det ønskede utfallet av søksmålet, er at alle mennesker som er bosatt i Norge, og som ikke gjemmer seg for myndighetene, skal gis anledning til å få skattekort.

Jeg viser også til rapporten «Asylsøkeres rett til å ta arbeide», som tydelig konkluderer med at dagens praksis bør endres.

§ 110.

Det paaligger Statens Myndigheder at lægge Forholdene til Rette for at ethvert arbeidsdygtigt Menneske kan skaffe sig Udkomme ved sit Arbeide.

Nærmere Bestemmelser om Ansattes Medbestemmelsesret paa deres Arbeidsplads, fastsættes ved Lov.

0 Opphevet ved grlbest. 5 juni 1925 kunngjort 12 juni 1925 jf. grlbest. 15 aug 1911, tilføyd ved ved grlbest. 16 nov 1954 kunngjort 26 nov 1954, endret ved grlbest. 5 mai 1980 kunngjort 30 mai 1980, 2 feb 2006 kunngjort ved res. 3 mars 2006 nr. 270.

Som legmann, uten juridisk utdanning, greier jeg ikke å se at dagens praksis er forenlig med Grunnlovens §110. Svaret gitt av Justisdepartementet den 26.02.2013 synes mer å være et forsøk på å unndra seg de forpliktelser Grunnloven pålegger myndighetene, enn å vise en reell vilje til å gjennomføre dem.

Hvem saken gjelder

Mitt engasjement og min henvendelse ble initiert av en familie bosatt på Dale asylmottak. Jeg antar de hadde fått endelig avslag på asylsøknaden. Far i huset hadde arbeidet som vaskehjelp på sykehuset men var blitt fratatt skattekortet sitt. Jeg antar dette er en følge av den innstramning i skattekortpolitikken som ble gjort for noen år siden. Familien var fra grenseområdet Etiopia/Eritrea, men om de var statsborgere i et av de landene vet jeg ikke. Jeg antar de var ureturnerbare, siden de var bosatt på asylmottak i Norge, og ikke levde i skjul. Det jeg derimot vet er at far i huset var et arbeidsdyktig menneske bosatt i Norge. Og som selv ikke opplevde å ha noen reell mulighet til å reise til Eritrea, av hensyn til sin egen og sin families sikkerhet.

For å unngå at vi snakker forbi hverandre, vil jeg derfor presisere at saken gjelder arbeidsdyktige mennesker bosatt i Norge i full åpenhet. Dette er altså en snevrere gruppe enn «utenlandske borgere uten lovlig opphold i Norge» som dere omtalte i deres svar datert 26.02.2013.

Grunnen til innsnevringen fra min side er at det nok uansett er vanskelig å forene lovlig arbeide med det å gjemme seg for myndighetene. Selv om det opprører meg dypt at ofre for menneskehandel (eksempelvis Nigerianske prostituerte) ikke skal kunne hjelpes ut av mishandlingen og over i lovlig arbeide i tråd med Grunnlovens §110!

For å gi noen eksempler på mennesker som faller, eller ville falt, inn i den gjeldende kategorien viser jeg til:

- Den familien fra Dale asylmottak som jeg hadde middagsbesøk av en adventssøndag i 2012
- Yawar Sultan Jar beskrevet på s.55 i Svartebok
- Helene beskrevet på s.66 i Svartebok
- Garolin Nesaraja beskrevet på s.88 i Svartebok

Disse henvisningene er viktige for meg, som en påminnelse om at dette handler om mennesker, ofte i en desperat situasjon. Og som en påminnelse om at de grunnleggende menneskerettighetene kan handle om liv eller død, også her i Norge. Siden jeg ikke kjenner påliteligheten til «Svartebok», oppfordrer jeg Justisdepartementet til å opplyse om det dersom dere er kjent med faktafeil i boka, da spesielt de 3 henvisningene jeg har gjort.

Lex superior prinsippet

Jeg spurte/påsto i min henvendelse til dere: «*Og grunnloven har vel høyere rang enn andre lover!*» Uten å redegjøre for deres syn på rangordningen i lovverket, henviser dere likevel til «*utlendingslovens formålsparagraf §1*», «*utlendingslovens §55*» og «*dagens system*». Dette begrunner dere med at:

- Grunnlovens §110 ikke gir noen juridiske rettigheter til enkeltindivider
- Grunnlovens §110 må sees på mer som en programerklæring
- Grunnlovens §110 er et utslag av noen sosiale ideer

Jeg har siden lest mer om det som omtales som Lex Superior prinsippet, og får bekreftet at Grunnloven faktisk har høyere rang enn andre lover, slik jeg trodde. Likevel klarer jeg ikke tolke deres svare på noen annen måte enn at dere anser Lex Superior prinsippet for ikke å gjelde for Grunnlovens §110:

Det paaligger Statens Myndigheter at lægge Forholdene til Rette for at ethvert arbeidsdygtigt Menneske kan skaffe sig Udkomme ved sit Arbeide.

Borgerrettigheter eller menneskerettigheter

Dere skriver i deres svar at:

Gjennom § 110 pålegges myndighetene aktivt å arbeide for borgernes muligheter for inntektsgivende arbeid.

Siden Grunnloven i en rekke paragrafer henviser til landets borgere, og §110 så tydelig bryter med dette ved å benytte ordlyden «ethvert arbeidsdyktige menneske», antar jeg dette er en tilsiktet ordlyd i Grunnloven som er benyttet for å presisere at §110 ikke bare gjelder landets borgere, men faktisk alle arbeidsdyktige mennesker. Siden min henvendelse gjelder arbeidsdyktige mennesker som ikke er norske borgere, klarer jeg ikke tolke deres svar annerledes enn at departementet anser at Grunnlovens formulering «*ethvert arbeidsdyktigt Menneske*» likevel er ment å skulle begrense seg til norske statsborgere.

Veiledningsplikt

I et forsøk på å få motstriden med dagens forvaltningspraksis og Grunnlovens §110 behandlet i riktig organ, har jeg:

- Ringt Riksadvokaten, som satte meg videre til Sivilombudsmannen
- Ringt Sivilombudsmannen, som satte meg videre til Justisdepartementet
- Sendt henvendelse til Justisdepartementet, datert 20. februar 2013. Se vedlegg. Tross min henvisning til forvaltningsloven, fikk jeg ikke veiledning om klageadgang eller veien videre.
- Sendt henvendelse til Stortingets Kontroll- og Konstitusjons-komite, datert 16. mars 2013. Se vedlegg. I deres svar datert 17. april 2013, lukker de saken fordi de ikke finner grunnlag for dem til å ta saken videre. Min henvisning til forvaltningslovens §11 om veiledning hvis saken lukkes, blir ikke besvart.
- Sendt henvendelse til Skatteetaten, datert 03.12.2013, svar mottatt 03.01.2014.

Selv om ikke §110 innebærer noen rettighet for arbeidsledige til å kreve seg tilvist arbeide fra det offentlige, er det likevel et gyldig direktiv gitt til statens myndigheter. Jeg mener et slikt direktiv innebærer at jeg som borger har en rettighet til å prøve dagens forvaltningspraksis for domstolene. Jeg viser også til Dokument 16 (2011-2012).

der og i den juridiske litteratur.²⁹² Men i innstillingen fra komiteen i 1954 heter det at «de som velges til Stortinget eller får myndighet i staten blir forpliktet til å realisere Grunnlovens pålegg. Deri ligger en større realitet og et dypere alvor enn de mer generelle løfter politikerne avlegger i sine programmer. Det kan ikke vedtas lover eller treffes disposisjoner som åpenbart og bevisst hindrer eller vanskeliggjør realiseringen av Grunnlovens pålegg. § 110 vil bli en hovedretningslinje for myndighetenes økonomiske politikk».²⁹³

Formuleringen ovenfor taler også for at Lex Superior prinsippet skal gjelde dersom det faktisk vedtas slike lover eller treffes slike disposisjoner.

Jeg ber derfor igjen om at Justisdepartementet i henhold til Forvaltningsloven, da spesielt §11, veileder meg om hva som er rette organ for å ta en avgjørelse i saken. Slik veiledning er spesielt viktig for meg dersom Justisdepartementet virkelig mener jeg ikke har individrettighet til å prøve den for domstolene!

Vedlegg og bakgrunnsinformasjon

- Henvendelse til (20.02.2013) og svar fra (26.02.2013) justisdepartementet
- Henvendelse til (16.03.2013) og svar fra (17.04.2013) Stortingets Kontroll- og konstitusjonskomite
- Kommunikasjon med skatteetaten via Altinn (perioden 03.12.2013 til 03.01.2014)
- «Svartebok over norsk asylpolitikk», ISBN: 978-82-92866-60-3. Dersom dere ikke har boka tilgjengelig, kan jeg ettersende den i det antallet eksemplarer dere måtte ønske.
- Rapporten «Asylsøkeres rett til å ta arbeide», ISBN: 978-82-7570-249-2, tilgjengeliggjort på <http://samforsk.no/SiteAssets/Sider/publikasjoner/Rett%20til%20arbeid%202011.pdf>
- Dokument 16 (2011-2012), tilgjengeliggjort på <https://www.stortinget.no/Global/pdf/Dokumentserien/2011-2012/dok16-201112.pdf>

Med hilsen